

וישב (242)

כשבאו עם יעקב כבר הכירוהו, ולכן בחלום השני היתה ההשתחוואה ליוסף עצמו. עוד יש לומר, כשבאו לבד באו על מנת לקנות אוכל, ונמצא שלא היו צריכים את יוסף מצד עצמו רק כהיכי תימצי לקבל את האוכל, ולכן נרמז יוסף בחלום בדמות של אלומות תבואות. אבל לאחר מכן כשבאו עם יעקב אביהם, כיבדו את יוסף מחמת עצמו, ולכן בחלום השני השתחוו ליוסף עצמו.

רב פינקוס זצ"ל בספרו "תפארת שמשון"

לָךְ נָא רְאֵה אֶת שְׁלוֹם אָחִיךָ וְאֶת שְׁלוֹם הַצֵּאן וְהַשִּׁבְנִי
(לז.יד)

מה ראה יעקב לסיים בקשתו "וְהַשִּׁבְנִי דָּבָר", והרי הוא מובן מאליו ששלחו לראות בשלומם כדי שיבוא ויודיענו מה איתם, וזו כל מטרת שליחות. יש לומר שרמז לו יעקב בבקשתו על אודות מה שהיה יוסף מספר לו עליהם אותם ג' עבירות שהם קוראים לבני השפחות עבדים ואוכלין אבר מן החי וחשודים על העריות, ועל ג' אותם דברים שלחו יעקב שילך ויווכח האם באמת כן הוא, ואמר לו "לָךְ נָא רְאֵה אֶת שְׁלוֹם אָחִיךָ", היינו, האם שלום בין האחים ואינם מריבין עם בני שפחות, "וְאֶת שְׁלוֹם הַצֵּאן", היינו שלימות הצאן, שאכן נשאר הצאן שלם ואין חותכים ממנו אבר מן החי. "וְהַשִּׁבְנִי דָּבָר", היינו שתברר לי ג"כ ענין העריות הרמוז בתיבת "דָּבָר" וכמו שאמר קרא "ערוות דבר" וילפינן עריות דבר דבר ממון, וכלל בדבריו הנך ג' עניינים.

ספר "להתעורר באהבתך"

עצת ה' היא תקום

וַיִּמְצְאֵהוּ אִישׁ וְהָיָה תַּעֲזָה בַּשָּׂדֶה (לז.טז)

כתב הרמב"ן יאריך הכתוב בזה, להגיד כי סיבות רבות באו אליו שהיה ראוי לחזור לו [לאביו], להודיענו הגזרה אמת והחריצות שקר, כי זימן לו הקב"ה מורה דרך שלא מדעתו להביאו בידם, ולזה נתכוונו רבותינו באמרן כי האיש האלה הם מלאכים. שלא על חנם היה כל הסיפור הזה אלא להודיענו כי 'עצת ה' היא תקום'. כוונתו, דאמרו חז"ל (ב"ר פד. יד): שלשה מלאכים נזדווגו לו ליוסף באותה שעה להוליכו אצל האחים: "וימצאהו איש", "וישאלהו איש", "ויאמר האיש". כלומר, הקב"ה סיבב בסיבות שלא בדרך הטבע, שיגיע יוסף אל אחיו ושלח שלשה מלאכים משמים שיורוהו הדרך, ולולי זה לא היה יכול לבוא אליהם, וכל זה כדי שתתקיים גזירתו. "ועצת ה' היא תקום". וללמדנו בזה באה התורה שהחריצות שקר והגזירה אמת, וכל מעשה אנוש ותחבולותיו לא יועילו להזיז אפילו כל שהוא ממה שנגזר בשמים, ואם נגזר על אדם גזירה, כל מעשיו ותחבולותיו לא יועילו מאומה.

ספר "אוצרות התורה"

וַיִּשְׁרָאֵל אֶהָב אֶת יוֹסֵף וכו'...וַעֲשֵׂה לוֹ כְּחֹנֶת פָּסִים (לז.ג)
רש"י מפרש: "פָּסִים", ראשי תיבות: פוטיפר, סוחרים, ישמעאלים, מדינים, רמז שכתונת הפסים הטילה קנאה בינו לבין אחיו, ועל ידי כך נגרמו לו כל הצרות. אמר המגיד רבי שלום שבדרון זצ"ל בספרו "קול חוצב": לפעמים אנו מקנאים וחושבים כי לשני יש יותר מאיתנו, וחולמים להגיע לעושרו ולמעמדו של השני, אבל לא יודעים כי לכל אחד יש את 'החבילה' שלו, הצרות שלו. מקנאים ומקנאים, ולא יודעים שבעצם אנו מקנאים בצרותיו של השני. דוגמא לכך מוצאים אנו בפרשתנו: **"וַיִּשְׁרָאֵל אֶהָב אֶת יוֹסֵף וכו'...וַעֲשֵׂה לוֹ כְּחֹנֶת פָּסִים"**. הרי אותה כתונת פסים, שהיתה סיבה לקנאת האחים כלפי יוסף, היתה טוויה מצרות קשות העתידות לבוא עליו, פוטיפר, סוחרים, ישמעאלים, מדינים. אך אנשים רואים ואינם יודעים מה הם רואים.

ספר "ילקוט מאיש לרעהו"

וַיִּחְלֹם יוֹסֵף חֲלוֹם וַיַּגִּד לְאָחִיו (לז.ה)

הנהגת יוסף תמוה עד למאוד, מה ראה ללכת ולספר לאחיו על חלומותיו, והלא ידע כי הם שונאים אותו גם בלאו הכי? זאת ועוד, הרי כל החלומות הולכים אחר הפה, ומדוע לא חשש פן יפתרו אחיו את חלומותיו לרעה? יש לומר: שכל הדברים הללו היו מונהגים מהשי"ת ולא מסורים ונשלטים ביד ה'מקרה'. הרי הקב"ה נטע בלבו של יוסף ללכת לספר את חלומותיו לאחים כדי שיוסיפו שנאה על שנאתו, ותוספת שנאה זו היא אשר תגרום כי ימכרוהו לעבד כדי שגזירת ה' תוכל להתקיים. גם פתרון החלום הונהג על ידי הקב"ה, אשר נתן בלב האחים לפתור אותו לטובה. ואף ששנאו אותו, מכל מקום פתרו את חלומם באופן הטוב לו. להודיע כי אפילו פיו של אדם אינו נתון ברשותו, אלא הכל עומדים ומשועבדים להוציא דבר ה' בעל כרחם, כי כל אשר חפץ עשה בשמים ובארץ, ורבות מחשבות בלב איש, אך עצת ה' היא תקום.

רב רובין זצ"ל בספרו "שנים מקרא"

וְהָיָה חֶסְדִּיךָ אֶלְמַתִּיכֶם וְחֶסֶתְךָ לְאֶלְמָתִי (לז.ז)

יש לדקדק, שבחלום הראשון ראה יוסף שאלומות האחים משתחוות לאלומתו של יוסף, ואילו בחלום השני ראה שהירח והכוכבים משתחוים ליוסף עצמו, צ"ב מפני מה בחלום הראשון לא השתחוו ליוסף אלא לאלומתו. ונראה, שהחלום הראשון היה פגישתם הראשונה של האחים עם יוסף במצרים, והחלום השני, שבו גם יעקב השתחוה לו, היה פגישתם כשבאו יחד עם יעקב. והנה כשבאו אליו האחים בלי יעקב לא ידעו מי הוא ולכן פגשה זו נרמז בהשתחוואה לאלומתו. אבל

גודל הקושי להודות על האמת

ותאמר הקר נא למי החתמת והפתילים. (לח.כה)

הכר נא, אין נא אלא לשון בקשה, הכר נא בוראך ואל תאבד שלש נפשות (רש"י). דברי רש"י הם מקשה אחת על תמיה, האם ליהודה צריך לומר שיכיר את בוראו? מדוע צריך להוציא את הפסוק מפרשטו שדבריה הינם מספיק קשים שיכיר הערבונות שנתן? ובכלל, הלא היא מגלה לו שהמדובר הוא בבניו שלו, האם צריך יראת שמים כדי שלא להורגם? אלא אמר המשגיח הגה"צ רבי ירוחם ליוואוויץ זצ"ל, כאן רואים כוחות נפש האדם, שתמר ידעה שגם כאשר יכיר יהודה היטב את בגדיו, יהיה קשה לו מאד להודות על האמת, כי לא קל לו לאדם להודות ברבים לבושתו. לכן התחננה לפניו שיכיר נא את בוראו, ואל יאבד שלש נפשות וכששלט יהודה על עצמו והודה ולא בוש למען ה' ולמען האמת זכה למלכות לנצח נצחים. ספר "לתתך עליון"

שם שמים שגור בפיו, שתולה בו ההצלחה

וינא אדניו פי ה' אתו וכל אשר הוא עשה ה' מצליח בידו (ל.ט.ג).

פירש"י, 'כי ה' אתו' שם שמים שגור פיו. והוא תמוה, הרי מפורש בכתוב: "וירא אדוניו כי ה' אתו", משום "וכל אשר הוא עשה ה' מצליח בידו", ולמה אם כן צריך להוסיף טעם משום שם שמים שגור בפיו. אלא, דלכאורה לא מובן הטעם המפורש בפסוק, כי מה יש מההצלחה שה' אתו, הלא גם דרך רשעים צלחה בעושר מצד הסטרא אחרא, כמו שנאמר (תהלים צב. ח): "בפרוח רשעים כמו עשב וכר". אלא על כרחך צריך לפרש: "וכל אשר הוא עשה ה' מצליח בידו", רוצה לומר, כל אשר עשה והצלחה לא אמר כוחי ועוצם ידי עשה לי, רק ה' הוא שהצלחה בידו. וזו כוונת רש"י: "וינא אדניו פי ה' אתו", שם שמים שגור בפיו, היינו שבכל דבר ודבר אשר עשה היה שגור בפיו: "ה' מצליח בידו", כאמור.

ספר "עלים לתרופה"

ויעזב בגדו בגדה וינס ויצא החוצה (ל.ט.ב)

רבי חיים שמואלביץ ב"שיחות מוסר" לומד מכאן יסוד גדול בעבודת האדם. עיקר עבודת האדם הוא לברוח ממקום הסכנה, ממקום בו הוא עלול להיכשל בחטא, ולהתרחק מהניסיון ככל יכולתו, ולא לעמוד במקום הניסיון ולהילחם עם היצר פנים אל פנים. דבר זה קשה לאדם יותר מכל, כי אם יניח היצר לפי שעה לבל יחטא עדיין אין הוא מניח לו להתרחק ממקום הסכנה לגמרי, כי לכל הפחות חפץ היצר הרע להיות קרוב אל המקום הסכנה, אל המקום שבו יכול הוא להחטיא את האדם. וזו היתה עבודת יוסף שעזב בגדו בידה ונס החוצה. ובכן הקשה הרמב"ן: מדוע צריך היה יוסף לעזוב בגדו אצלה, וכי לא היה בכחו לגבור עליה וליטול מידה את בגדו? ברם לפי האמור מובן הדבר, יוסף לא היה חפץ להשתהות במקום הסכנה אפילו רגע אחד, ואילו היה נאבק עמה להוציא את בגדו היה עליו להתעכב במקום

הסכנה עוד רגע קטן, ומזה רצה להימנע. ואף שבכך נתן בידה עילה להתגולל ולהעליל עליו, מסר נפשו וכבודו לנוס ולברוח הרחק ממקום הסכנה, כאשר ינוס האדם מפני האש המתלקחת. רב רובין זצ"ל בספרו "שנים מקרא"

הלכה: טעם שרבים נוהגים גם בזמנינו להדליק נרות חנוכה בפנים

כתב השו"ע (סי תרעא ס"ה) נר חנוכה מניחו על פתח הסמוך לרה"ר מבחוץ וכו' ובשעת הסכנה שאינו רשאי לקיים המצוה מניחו על שולחנו ודיו. כתב הפסקי תשובות (אות ג). ולפי זה בדורות האחרונים שאין חשש סכנה, יש להדליק נרות חנוכה על פתח ביתו הפונה לרה"ר, אולם רבים טובים נהגו גם בזמננו להדליק בבית בפנים בדלת נגד המזוזה, ומצינו הרבה טעמים נכונים ומספיקים להצדיק מנהג זה אף שבימינו אין כלל חשש סכנה להדליק בחוץ. פסקי תשובות חלק ו

פתגם: הנדיבות פשרה בין קמצנות לפורנות

ספר "שמחלה"

חקירה: כלי מצרף מה שבתוכו

כל מה שבתוך הכלי נטמא, הטומאה מתפשטת בכולו ע"י שנגע בצד אחד, או שנחשב כאילו נגע בכל מה שבכלי. (ברכת אברהם פסחים יט. ד"ה ויש).

ספר "קובץ יסודות וחקירות"

סיפור: קרן ורווחים

כשלמד המגיד מקוזניץ במסכת פסחים: לא הגלה הקב"ה את ישראל אלא כדי שיתוספו עליהם גרים, נשא עיניו למרום ואמר: ריבונו של עולם, למה לך להמתין לרווחים. הסתפק נא בפדיון הקרן, והרם קרן ישראל עמך. ספר "חד וחלק" חלק ב (דף קפא)

שבת שלום, חנוכה שמח

יוצא לאור לרפואה שלימה של דינה בת מרים, אברהם בן רבקה, מאיר בן גבי וזוירה, אליהו בן תמר, ראובן בן איזא, ששא בנימין בין קארין מרים, ויקטוריה שושנה בת ג'ויס חנה, רפאל יהודה בן מלכה, אליהו בן מרים, שלמה בן מרים, חיים אהרן לייב בן רבקה, שמחה ג'יות בת אליז, אבישי יוסף בן שרה לאה, אוריאל נסים בן שלמה, רבקה בת ליוה, רישירד שלום בן רחל, נסים בן אסתר, מרים בת עיזא, חנה בת רחל, יעקב בן אסתר, דוד בן מרים, יעל בת כמונה, חנה בת ציפורה, ישראל יצחק בן ציפורה, יעל רייזל בת מרטיק היימה שמחה, אבישי בן אורית. זיווג הגון לאלודי רחל מלכה בת חשמה. זרע של קיימא לבנה מלכה בת עיזא וליאור עמיחי מרדכי בן ג'יזל לאוני. לעילוי נשמת: ג'ינט מסעודה בת ג'ולי יעל, שלמה בן משה, מסעודה בת בלח, יוסף בן מייכה, מוריס משה בן מרי מרים. משה בן מזל פורטונה

יוסף גרמון כולל עקס לע בען
כלל עניני הדף נא לפנות במייל ל:
germon73@hotmail.fr
ניתן למצוא את העלון
www.kollel-aixlesbains.fr